

PRAWO O SZKOLNICTWIE WYŻSZYM

KOMENTARZ

Hubert Izdebski
Jan Michał Zieliński

2. wydanie

PRAKTYCZNE KOMENTARZE LEX

LEX

a Wolters Kluwer business

PRAWO O SZKOLNICTWIE WYŻSZYM

KOMENTARZ

Hubert Izdebski
Jan Michał Zieliński

2. wydanie

Zamów książkę w księgarni internetowej

proinfo.pl
księgarnia internetowa

LEX

a Wolters Kluwer business

Warszawa 2015

Stan prawny na 28 lutego 2015 r.

Wydawca
Monika Pawłowska

Redaktor prowadzący
Adam Choiński

Opracowanie redakcyjne
Agnieszka Bąk

Łamanie
Wolters Kluwer

Ta książka jest wspólnym dziełem twórcy i wydawcy. Prosimy, byś przestrzegał przysługujących im praw. Książkę możesz udostępnić osobom bliskim lub osobiście znanym, ale nie publikuj jej w internecie. Jeśli cytujesz fragmenty, nie zmieniaj ich treści i koniecznie zaznacz, czyje to dzieło. A jeśli musisz skopiować część, rób to jedynie na użytek osobisty.

prawolubni

SZANUJMY PRAWO I WŁASNOŚĆ
Więcej na www.legalnakultura.pl
POLSKA IZBA KSIĄZKI

© Copyright by
Wolters Kluwer SA, 2015

ISBN: 978-83-264-8048-5
2. wydanie

Wydane przez:
Wolters Kluwer SA

Dział Praw Autorskich
01-208 Warszawa, ul. Przyokopowa 33
tel. 22 535 82 00, fax 22 535 81 35
e-mail: ksiazki@wolterskluwer.pl
www.wolterskluwer.pl
księgarnia internetowa www.profinfo.pl

SPIS TREŚCI

Wykaz skrótów	9
Wprowadzenie	13
Ustawa z dnia 27 lipca 2005 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym	21
DZIAŁ I SYSTEM SZKOLNICTWA WYŻSZEGO	23
Rozdział 1 Przepisy ogólne	23
Rozdział 2 Tworzenie i likwidacja uczelni	95
Rozdział 3 Nadzór nad uczelniami	135
Rozdział 4 Współpraca międzynarodowa uczelni w zakresie kształcenia i badań naukowych	160

Rozdział 5	
Rada Główna Nauki i Szkolnictwa Wyższego	173
Rozdział 6	
Polska Komisja Akredytacyjna	185
Rozdział 7	
Konferencje rektorów	207
DZIAŁ II	
USTRÓJ UCZELNI	211
Rozdział 1	
Statut uczelni	211
Rozdział 2	
Organy uczelni	216
Rozdział 3	
Organizacja uczelni	258
Rozdział 4	
Mienie i finanse uczelni	289
DZIAŁ III	
PRACOWNICY UCZELNI	338
Rozdział 1	
Przepisy ogólne	338
Rozdział 2	
Stosunek pracy pracowników uczelni	354
Rozdział 3	
Emerytury i renty nauczycieli akademickich	410

Rozdział 4	
Odpowiedzialność dyscyplinarna nauczycieli akademickich	412
Rozdział 5	
Wynagrodzenia i inne świadczenia dla pracowników uczelni	450
DZIAŁ IV	
STUDIA I STUDENCI	468
Rozdział 1	
Organizacja studiów	468
Rozdział 2	
Prawa i obowiązki studentów	505
Rozdział 3	
Studia doktoranckie	552
Rozdział 4	
Samorząd i organizacje studenckie	573
Rozdział 5	
Samorząd i organizacje doktorantów	588
Rozdział 6	
Odpowiedzialność dyscyplinarna studentów	590
Rozdział 7	
Odpowiedzialność dyscyplinarna doktorantów	610
DZIAŁ V	
UTRZYMANIE PORZĄDKU I BEZPIECZEŃSTWA NA TERENIE UCZELNI	612

DZIAŁ VI

ZMIANY W PRZEPISACH OBOWIĄZUJĄCYCH, PRZEPISY PRZEJŚCIOWE I KOŃCOWE	618
---	------------

Ustawa z dnia 18 marca 2011 r. o zmianie ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym, ustawy o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki oraz o zmianie niektórych innych ustaw	637
--	------------

Ustawa z dnia 11 lipca 2014 r. o zmianie ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym oraz niektórych innych ustaw	647
--	------------

Ustawa z dnia 27 lipca 2005 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym (tekst ustawy).....	667
--	------------

Bibliografia	869
---------------------------	------------

Orzecznictwo	873
---------------------------	------------

WYKAZ SKRÓTÓW

Akty prawne

k.c.	–	ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (tekst jedn.: Dz. U. z 2014 r. poz. 121 z późn. zm.)
k.k.	–	ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. Nr 88, poz. 553 z późn. zm.)
Konstytucja RP	–	Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483 z późn. zm.)
k.p.	–	ustawa z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (tekst jedn.: Dz. U. z 2014 r. poz. 1502)
k.p.a.	–	ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r. poz. 267 z późn. zm.)
k.p.c.	–	ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (tekst jedn.: Dz. U. z 2014 r. poz. 101 z późn. zm.)
k.p.k.	–	ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. Nr 89, poz. 555 z późn. zm.)
k.r.o.	–	ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (tekst jedn.: Dz. U. z 2012 r. poz. 788 z późn. zm.)

nowelizacja 2011	–	ustawa z dnia 18 marca 2011 r. o zmianie ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym, ustawy o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 84, poz. 455 z późn. zm.)
nowelizacja 2014	–	ustawa z dnia 11 lipca 2014 r. o zmianie ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1198)
p.p.s.a.	–	ustawa z dnia 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (tekst jedn.: Dz. U. z 2012 r. poz. 270 z późn. zm.)
p.s.w.	–	ustawa z dnia 27 lipca 2005 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym (tekst jedn.: Dz. U. z 2012 r. poz. 572 z późn. zm.)
p.u.n.	–	ustawa z dnia 28 lutego 2003 r. – Prawo upadłościowe i naprawcze (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. poz. 233)
u.d.l.	–	ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r. poz. 217 z późn. zm.)
u.f.p.	–	ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r. poz. 885 z późn. zm.)
u.s.c.	–	ustawa z dnia 21 listopada 2008 r. o służbie cywilnej (tekst jedn.: Dz. U. z 2014 r. poz. 1111 z późn. zm.)
u.s.n.	–	ustawa z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (tekst jedn.: Dz. U. z 2014 r. poz. 1852 z późn. zm.)
ustawa o PAN	–	ustawa z dnia 30 kwietnia 2010 r. o Polskiej Akademii Nauk (Dz. U. Nr 96, poz. 619 z późn. zm.)

u.z.f.n.	–	ustawa z dnia 30 kwietnia 2010 r. o zasadach finansowania nauki (tekst jedn.: Dz. U. z 2014 r. poz. 1620 z późn. zm.)
----------	---	---

Inne

Biul. SN	–	Biuletyn Sądu Najwyższego
CBOSA	–	Centralna Baza Orzeczeń Sądów Administracyjnych
Dz. U.	–	Dziennik Ustaw
Dz. Urz. MNiSW	–	Dziennik Urzędowy Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego
Dz. Urz. UE	–	Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej
ECR	–	European Court Reports
ETS	–	Europejski Trybunał Sprawiedliwości
FRP	–	Fundacja Rektorów Polskich
KNOW	–	krajowy naukowy ośrodek wiodący
KRASP	–	Konferencja Rektorów Akademickich Szkół Polskich
KRePSZ	–	Konferencja Rektorów Publicznych Szkół Zawodowych
KRZaSP	–	Konferencja Rektorów Zawodowych Szkół Polskich
MNiSW	–	Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego
M.P.	–	Monitor Polski
NSA	–	Naczelny Sąd Administracyjny
ONSAiWSA	–	Orzecznictwo Naczelnego Sądu Administracyjnego i wojewódzkich sądów administracyjnych
OSNC	–	Orzecznictwo Sądu Najwyższego. Izba Cywilna
OSNP	–	Orzecznictwo Sądu Najwyższego. Izba Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych
OSP	–	Orzecznictwo Sądów Polskich
OTK-A	–	Orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego; Zbiór Urzędowy, Seria A
PiP	–	Państwo i Prawo

PKA	–	Polska Komisja Akredytacyjna
PS	–	Przegląd Sądowy
PUG	–	Przegląd Ustawodawstwa Gospodarczego
RPEiS	–	Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny
SN	–	Sąd Najwyższy
TK	–	Trybunał Konstytucyjny
WSA	–	Wojewódzki Sąd Administracyjny

WPROWADZENIE

W dniu 18 marca 2011 r. Sejm uchwalił ustawę o zmianie ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym, ustawy o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 84, poz. 455 z późn. zm.). Ustawa, w zakresie odnoszącym się do Prawa o szkolnictwie wyższym znowelizowana ustawą z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r. poz. 217 z późn. zm.), która zaczęła obowiązywać od dnia 1 lipca 2011 r., w zasadniczych partiach weszła w życie w dniu 1 października 2011 r. Uchwalona z inicjatywy Rządu i niewiele odbiegająca od projektu rządowego przedłożonego w dniu 17 września 2010 r. (Druk Sejmowy nr 3391), stosunkowo krytycznie przyjętego przez wiele zainteresowanych środowisk, ustawa z dnia 18 marca 2011 r., dalej określana także jako „nowelizacja 2011”, w sposób istotny zmieniła obydwie ustawy wymienione w jej tytule – w Prawie o szkolnictwie wyższym dotyczyła ona prawie dokładnie połowy, bo 114 na 230 dotychczasowych artykułów merytorycznych, jak również oznaczała wprowadzenie 42 nowych artykułów do tej ustawy; można zatem stwierdzić, że objęła ona łącznie znacznie ponad połowę tej ustawy.

W lakonicznym, mającym raczej charakter dokumentu politycznego niż dokumentu wymaganego przez przepisy dotyczące uzasadnień rządowych projektów ustaw, uzasadnieniu projektu rządowego (w niniejszym komentarzu określanego właśnie jako „projekt rządowy”) stwierdzono, że: „Proponowane w niniejszej nowelizacji zmiany legislacyjne, będące efektem prawie dwuletnich konsultacji społecznych, wynikają z potrzeby dostosowania naszego systemu szkolnictwa wyższego do bezprecedenso-

wego wzrostu skali zadań, które przed nim stały, a także z potrzeby harmonizacji tego systemu z rozwiązaniami wdrażanymi w Europejskim Obszarze Szkolnictwa Wyższego. W obliczu niewątpliwego sukcesu, jakim jest prawie pięciokrotny wzrost liczby studentów w ostatnich dwudziestu latach, priorytetem staje się podniesienie jakości studiów i efektywności systemu szkolnictwa wyższego. Proponowane rozwiązania, w sposób ewolucyjny modyfikujące prawne otoczenie funkcjonowania uczelni w Polsce, mają na celu doprowadzenie do tego, aby polskie szkolnictwo wyższe wraz z kadrami akademicką osiągało coraz lepszą pozycję w świecie. Ma to sprawić, że polskie uczelnie staną się atrakcyjnym miejscem prowadzenia badań dla uczonych z zagranicy, a także atrakcyjnym miejscem zdobywania wiedzy dla zagranicznych studentów. Ten ostatni czynnik nabiera istotnego znaczenia w świetle zbliżającego się głębokiego niżu demograficznego. Pierwszy etap prac zmierzających do osiągnięcia tych celów został już dokonany w przyjętych przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 18 marca 2010 r. sześciu ustawach reformujących system nauki. Z uwagi na fakt, że 66,44% polskich naukowców pracuje w uczelniach, niezbędne jest uzupełnienie tych reform o nowelizację ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym oraz ustawy o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki. Wprowadzenie rozwiązań proponowanych w niniejszej nowelizacji pozwoli uzyskać efekt synergii z przyjętymi już ustawami reformującymi system nauki. Ponadto, zaproponowane zmiany służą wdrożeniu najistotniejszych założeń Deklaracji Bolońskiej, której Polska jest jednym z sygnatariuszy. Wdrożenie przedstawionych w tym projekcie zmian systemowych ma na celu zapewnienie polskim studentom wyższej jakości kształcenia, a zatem lepszego przygotowania do dynamicznie zmieniających się warunków gospodarczych, polskim uczonym stworzenie szerszego uczestnictwa w największych międzynarodowych przedsięwzięciach badawczych, a polskim uczelniom stworzenie perspektywy systematycznego rozwoju i stałego powiększania potencjału badawczo-dydaktycznego”.

Konieczne jest zaznaczenie, że w Prawie o szkolnictwie wyższym po wejściu w życie nowelizacji 2011 dokonano 10 nowelizacji, niezależnie od wydania przez Trybunał Konstytucyjny 3 wyroków stwierdzających

niezgodność z Konstytucją jego określonych przepisów; spośród tych nowelizacji najważniejsza jest ostatnia, z dnia 11 lipca 2014 r. (Dz. U. poz. 1198), dalej określana jako „nowelizacja 2014”, o której będzie jeszcze mowa w niniejszym wprowadzeniu.

Autorzy niniejszego komentarza bezpośrednio po ogłoszeniu nowelizacji 2011, gdy jeszcze nie było przepisów wykonawczych dostosowanych do nowego brzmienia ustaw, przygotowali obszerny komentarz do tej nowelizacji¹. Po ponad roku funkcjonowania nowych przepisów, wraz już z nowymi przepisami wykonawczymi, możliwe stało się przygotowanie komentarza do ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym (tekst jedn.: Dz. U. z 2012 r. poz. 572 z późn. zm.) oraz równoległego komentarza do ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. Nr 65, poz. 595 z późn. zm.) – uwzględniającego doświadczenia w stosowaniu nowych przepisów, ale również wcześniejsze orzecznictwo, o ile jego znaczenie nie zostało wyeliminowane przez nowe brzmienie ustaw². W komentarzu musiały zostać szeroko wykorzystane odpowiednie fragmenty komentarza do nowelizacji, a rozmiar tego wykorzystania mógł zwalniać autorów z każdorazowego jego powoływania. Musieliśmy w nim podkreślić brak odpowiedniej legislacyjnej jakości ustaw w nowym brzmieniu – nazbyt wiele w nich było niedookreśleń, lapsusów i luk, a uznawana za podstawową wykładnia językowa okazywała się w wielu przypadkach nie tylko zawodna, ale wręcz myląca, wobec czego stosować trzeba było wykładnię systemową i wykładnię funkcjonalną – w tym przypadku o tyle szczególnie zawodną, że uzasadnienie projektu rządowego z reguły nie wyjaśniało wystarczająco przyjętej redakcji tekstów, a zatem nie dostarczało potrzebnego materiału interpretacyjnego.

W listopadzie 2012 r. Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego poddał konsultacjom społecznym projekty założeń: do projektu ustawy o zmianie ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym oraz niektórych innych ustaw oraz do ustawy o zmianie ustawy o zasadach finansowania nauki oraz

¹ H. Izdebski, J. Zieliński, *Prawo o szkolnictwie wyższym. Ustawa o stopniach naukowych i tytule naukowym. Komentarz do nowelizacji*, Warszawa 2011.

² H. Izdebski, J. Zieliński, *Prawo o szkolnictwie wyższym. Komentarz*, Warszawa 2013 oraz *Ustawa o stopniach naukowych i tytule naukowym. Komentarz*, Warszawa 2013.

niektórych innych ustaw, w których (zwłaszcza w pierwszym z nich) przewidziano dość poważne dalsze zmiany, w tym dotyczące rozwiązań wprowadzonych w wyniku nowelizacji 2011. Propozycje te były ogólne, ale wynikała z nich potrzeba dokonania rodzaju „nowelizacji”. Skutkiem uznania tej potrzeby stała się nowelizacja 2014.

Jak wskazano w uzasadnieniu rządowego projektu ustawy prowadzącej do nowelizacji 2014 (Sejm VII kadencji, Druk Sejmowy nr 2085), „celem proponowanej regulacji jest przede wszystkim:

- 1) ułatwienie dostępu do studiów wyższych osobom dojrzałym w ramach uczenia się przez całe życie;
- 2) zapewnienie lepszej jakości kształcenia przy uwzględnieniu autonomii programowej uczelni;
- 3) dostosowanie funkcjonowania uczelni do skutków niżu demograficznego;
- 4) doprecyzowanie niektórych rozwiązań w oparciu o doświadczenia z wdrażania nowelizacji ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym przeprowadzonej w 2011 r.

Zmieniające się potrzeby rynku pracy wymagają stałego dostosowywania do nich kompetencji i kwalifikacji pracowników. Ułatwienie dostępu do studiów wyższych osobom dojrzałym, w ramach procesu uczenia się przez całe życie, ma na celu umożliwienie im ukończenia studiów w specjalnym trybie uwzględniającym wcześniej uzyskaną wiedzę, umiejętności i kompetencje. (...) Przewiduje się, że o potwierdzenie efektów uczenia się i tym samym o przyjęcie na studia pierwszego stopnia lub jednolite studia magisterskie, będą mogły ubiegać się osoby posiadające świadectwo dojrzałości i co najmniej 5-letnie doświadczenie zawodowe zdobyte zarówno przed, jak i po maturze.

Niż demograficzny powoduje, że uczelnie silnie konkurują o studentów. Rosnąca liczba studentów na tzw. kierunkach masowych często prowadzi do obniżania jakości nauczania i wywołuje zjawisko tzw. «równania w dół». Proponowane zmiany mają na celu przede wszystkim wzmocnienie mechanizmów konkurowania uczelni w oparciu o jakość kształcenia, a także zróżnicowanie wymogów stawianych różnym typom uczelni. Stanowiące kontynuację reformy szkolnictwa wyższego z 2011 r. nowe mechanizmy, powinny doprowadzić do wyraźnego odróżnienia zadań

uczelni akademickich zobowiązanych do prowadzenia badań naukowych i rozliczanych z ich realizacji od zadań uczelni zawodowych. (...) System szkolnictwa wyższego składać się będzie w przyszłości z dwóch podstawowych typów uczelni: uczelni, kształcących przede wszystkim na profilu praktycznym, przygotowujących absolwentów do potrzeb rynku pracy, oraz uczelni, koncentrujących się na ogólnoakademickich programach kształcenia.

Realizacji celów określonych w projekcie będą służyć także nowe warunki realizacji kształcenia interdyscyplinarnego, włączenie prac dyplomowych do ogólnopolskiego repozytorium wykorzystywanego przez uczelnie w programach antyplagiatowych, zmiany umożliwiające lepszą ocenę efektów kształcenia oraz usprawniające tryb postępowania w sprawach uruchamiania i zawieszania kierunków studiów w uczelniach publicznych i niepublicznych oraz likwidacji uczelni niepublicznych.

W celu ochrony uczelni niepublicznych, zapewniających wysoką jakość kształcenia i rzetelnie stosujących prawo przed negatywnymi skutkami niżu demograficznego, a także w celu ochrony praw studentów i kandydatów na studia zapewniony zostanie skuteczny dostęp do informacji o uczelniach, które nie przestrzegają prawa oraz o kierunkach studiów, które otrzymały negatywną ocenę Polskiej Komisji Akredytacyjnej. Projekt ustawy przewiduje też inne zmiany wzmacniające ochronę praw studentów.

Jedną z bolączek polskiej gospodarki jest niezadowalający poziom wykorzystywania w praktyce przez przedsiębiorstwa wyników badań naukowych, czego skutkiem jest niska innowacyjność polskich przedsiębiorstw. Projektowana ustawa, poprzez zagwarantowanie naukowcom praw własności intelektualnej, wprowadza znaczący impuls do aktywnych działań w zakresie komercjalizacji wyników prowadzonych przez nich badań.

Dalsze zmiany, np. doprecyzowanie regulacji dotyczących dotacji projakościowej, warunków tworzenia spółek celowych przez uczelnie, dokonywania zmian nazw uczelni publicznych w drodze rozporządzenia, mają służyć poprawie efektów działań organów uczelni i organów zarządzających systemem szkolnictwa wyższego”.

W toku prac Sejmu (Senat w ogóle nie zgłosił poprawek) zmodyfikowano pewne rozwiązania zawarte w projekcie rządowym, w szczególności odnoszące się do „uwłaszczenia” naukowców. W rezultacie uchwalono ustawę, która na nowo zmieniała znaczącą część Prawa o szkolnictwie wyższym, w tym przepisów o brzmieniu ustalonym w wyniku nowelizacji 2011. Zmieniono zatem brzmienie (znowu) 114 artykułów Prawa o szkolnictwie wyższym, a ponadto uchylono 2 artykuły i dodano 23 artykuły, co oznacza, że ta „nowelizacja nowelizacji” była rozmiarami porównywalna z nowelizacją 2011. Stanowi dla nas dużą satysfakcję to, że w wielu miejscach polega ona na zmianach w przepisach odpowiadających krytycznym uwagom sformułowanym w naszym komentarzu z 2013 r. – co dotyczy np.: art. 11b, 11c, 11d, 27, 28, 35, 37, 38, 63, 72, 86, 86a, 132, 144, 145, 162, 187a czy 201a. Tekst ustawy po nowelizacji 2014 nadal jednak trudno uznać za w pełni zgodny z zasadami przyzwoitej czy poprawnej legislacji w takim znaczeniu, jakie terminom tym nadaje się w orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego.

Niniejszy komentarz uwzględnia nie tylko bezpośrednie efekty nowelizacji 2014, ale i wydane do tej pory nowe przepisy wykonawcze. Tak jak w dotychczasowych komentarzach, nie podejmujemy rozważań z zakresu polityki edukacyjnej i naukowej ani merytorycznej oceny intencji i założeń, którymi kierowali się autorzy projektów zmian wprowadzonych w 2011 i 2014 r., a tym bardziej zmian wprowadzonych wcześniej, przede wszystkim w 2005 r. przez samo Prawo o szkolnictwie wyższym. Jako prawnicy – w tym zakresie działający w sferze praktycznej, a nie akademickiej – stawiamy sobie cel skromniejszy, a zarazem bezpośrednio praktyczny. Staramy się dokonywać prawnej analizy Prawa o szkolnictwie wyższym, w tym także z punktu widzenia ogólnych zasad prawa i tworzenia prawa oraz stosunku do innych przepisów, które znajdują zastosowanie w procesie stosowania tej ustawy, w szczególności przepisów ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r. poz. 267 z późn. zm.). Trzeba zatem mówić o szczególnym nastawieniu praktycznym także niniejszego komentarza, w którym oczywiście uwzględnia się literaturę przedmiotu, w tym także komentarz wydany przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego

do ustawy po nowelizacji 2011³, przede wszystkim jednak opiera się on na orzecznictwie sądowym oraz na innych doświadczeniach praktyki – ze szczególnym uwzględnieniem praktyki wykonywanej przez samych autorów.

Komentarz do Prawa o szkolnictwie wyższym został opracowany głównie przez radcę prawnego Jana Zielińskiego, poza partiami dotyczącymi przepisów o Radzie Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz o Polskiej Komisji Akredytacyjnej, które przygotował profesor i radca prawny Hubert Izdebski. Komentarz należy jednak traktować tak, jak czynią to obaj autorzy – tj. jako utwór w całości wspólny.

Powoływane w komentarzu artykuły bez bliższego określenia oznaczają artykuły Prawa o szkolnictwie wyższym, natomiast powoływane ustępy lub niższe jednostki redakcyjne bez bliższego określenia oznaczają jednostki redakcyjne komentowanego artykułu; użycie określenia „ustawa” bez bliższego określenia oznacza również Prawo o szkolnictwie wyższym.

W komentarzu uwzględniono stan prawny z dnia 28 lutego 2015 r.

Hubert Izdebski i Jan Michał Zieliński
Warszawa, luty 2015 r.

³ *Prawo o szkolnictwie wyższym. Komentarz*, red. W. Sanetra, M. Wierzbowski, Warszawa 2013.

USTAWA

z dnia 27 lipca 2005 r.

Prawo o szkolnictwie wyższym

(tekst jedn.: Dz. U. z 2012 r. poz. 572; zm.: Dz. U. z 2012 r. poz. 742, poz. 1544; z 2013 r. poz. 675, poz. 829, poz. 1005, poz. 1588, poz. 1650; z 2014 r. poz. 7, poz. 768, poz. 821, poz. 1004, poz. 1146, poz. 1198)

DZIAŁ I

SYSTEM SZKOLNICTWA WYŻSZEGO

Rozdział 1

PRZEPISY OGÓLNE

Art. 1. 1. Ustawę stosuje się do publicznych i niepublicznych szkół wyższych.

2. Ustawy nie stosuje się do szkół wyższych i wyższych seminariów duchownych prowadzonych przez kościoły i związki wyznaniowe, z wyjątkiem Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, chyba że ustawa lub umowa między rządem a władzami kościołów lub związków wyznaniowych stanowi inaczej.

1. Przepisy art. 1 określają zakres stosowania ustawy („stosuje się do publicznych i niepublicznych szkół wyższych”), w pełni czytelny po zapoznaniu się z definicjami sformułowanymi w art. 2 ust. 1 pkt 1–3.

2. Ustęp 1 jednoznacznie stwierdza, że ustawę stosuje się do wszystkich szkół wyższych, a więc także zawodowych i wojskowych, które do wejścia w życie Prawa o szkolnictwie wyższym miały swoje odrębne regulacje ustawowe – uchylone przepisami art. 276. Specyfika tych uczelni regulowana jest konkretnymi normami, formułowanymi w przepisach ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym.

Podkreślenie w ust. 2, że przepisy ustawy stosuje się do Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, ma bardzo istotne znaczenie wobec niedokonywania zmian w umowie między Rządem RP a Konferencją Episkopatu Polski w sprawie statusu prawnego szkół wyższych zakładanych i prowadzonych przez Kościół katolicki, w tym uniwersytetów, odrębnych wydziałów i wyższych seminariów duchownych, oraz w sprawie trybu i zakresu uznawania przez Państwo stopni i tytułów nadawanych przez te szkoły wyższe, która została opublikowana w obwieszczeniu Ministra Spraw Zagranicznych z dnia 29 lipca 1999 r. o wykonaniu Konkordatu między Stolicą Apostolską i Rzeczpospolitą Polską (Dz. U. Nr 63, poz. 727); umowa ta zastąpiła poprzednią umowę z 1989 r., a w swojej treści odnosi się do ustawy z dnia 12 września 1990 r. o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 65, poz. 385 z późn. zm.) – uchylonej niniejszą ustawą.

Art. 2. 1. Użyte w ustawie określenia oznaczają:

- 1) uczelnia – szkołę prowadzącą studia wyższe, utworzoną w sposób określony w ustawie;**
- 2) uczelnia publiczna – uczelnię utworzoną przez państwo reprezentowane przez właściwy organ władzy lub administracji publicznej;**
- 3) uczelnia niepubliczna – uczelnię utworzoną przez osobę fizyczną albo osobę prawną niebędącą państwową ani samorządową osobą prawną;**
- 4) założyciel uczelni niepublicznej – osobę, o której mowa w pkt 3, która utworzyła uczelnię lub prowadzi uczelnię na podstawie art. 26 ust. 3;**
- 5) studia wyższe – studia pierwszego stopnia, studia drugiego stopnia lub jednolite studia magisterskie, prowadzone przez uczelnię uprawnioną do ich prowadzenia;**
- 6) (uchylony);**
- 7) studia pierwszego stopnia – formę kształcenia, na którą są przyjmowani kandydaci posiadający świadectwo dojrzałości, kończącą się uzyskaniem kwalifikacji pierwszego stopnia;**

- 8) studia drugiego stopnia – formę kształcenia, na którą są przyjmowani kandydaci posiadający co najmniej kwalifikacje pierwszego stopnia, kończącą się uzyskaniem kwalifikacji drugiego stopnia;
- 9) jednolite studia magisterskie – formę kształcenia, na którą są przyjmowani kandydaci posiadający świadectwo dojrzałości, kończącą się uzyskaniem kwalifikacji drugiego stopnia;
- 10) studia trzeciego stopnia – studia doktoranckie, prowadzone przez uprawnioną jednostkę organizacyjną uczelni, instytut naukowy Polskiej Akademii Nauk, instytut badawczy lub międzynarodowy instytut naukowy działający na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej utworzony na podstawie odrębnych przepisów, na które są przyjmowani kandydaci posiadający kwalifikacje drugiego stopnia, kończące się uzyskaniem kwalifikacji trzeciego stopnia;
- 11) studia podyplomowe – formę kształcenia, na którą są przyjmowani kandydaci posiadający kwalifikacje co najmniej pierwszego stopnia, prowadzoną w uczelni, instytucie naukowym Polskiej Akademii Nauk, instytucie badawczym lub Centrum Medycznym Kształcenia Podyplomowego, kończące się uzyskaniem kwalifikacji podyplomowych;
- 11a) forma studiów – studia stacjonarne i studia niestacjonarne;
- 12) studia stacjonarne – formę studiów wyższych, w której co najmniej połowa programu kształcenia jest realizowana w postaci zajęć dydaktycznych wymagających bezpośrednio udziału nauczycieli akademickich i studentów;
- 13) studia niestacjonarne – formę studiów wyższych, inną niż studia stacjonarne, wskazaną przez senat uczelni;
- 14) kierunek studiów – wyodrębnioną część jednego lub kilku obszarów kształcenia, realizowaną w uczelni w sposób określony przez program kształcenia;
- 14a) obszar kształcenia – zasób wiedzy i umiejętności z zakresu jednego z obszarów wiedzy określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 14 marca 2003 r.

Hubert Izdebski – profesor doktor habilitowany nauk prawnych, profesor zwyczajny Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego; dyrektor Instytutu Nauk o Państwie i Prawie WPiA UW; wykładowca w Krajowej Szkole Administracji Publicznej i Collegium Civitas; sekretarz Centralnej Komisji do Spraw Stopni i Tytułów; radca prawny, adwokat; autor licznych publikacji z zakresu prawa publicznego i administracji oraz ich historii, a także teorii prawa, jak również autor i współautor wielu projektów aktów normatywnych.

Jan Michał Zieliński – radca prawny; przez wiele lat udzielał pomocy prawnej Krajowej Szkole Administracji Publicznej oraz warszawskim szkołom wyższym; autor i współautor projektów ustaw, m.in. o: szkolnictwie wyższym, Krajowej Szkole Administracji Publicznej, pracownikach samorządowych, państwowej służbie cywilnej, służbie zagranicznej; współautor publikacji z zakresu prawa pracowników publicznych i prawa administracyjnego, w tym (wraz z H. Izdebskim) komentarza do ustawy o stopniach naukowych i tytule naukowym.

■ Komentarz w nowym wydaniu zawiera, uwzględniając potrzeby praktyki, analizę przepisów ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym po ich gruntownych nowelizacjach.

■ W publikacji zaprezentowano wskazówki postępowania w różnych sytuacjach stwarzających problemy na gruncie stosowania ustawy, zwłaszcza po jej dwukrotnym znowelizowaniu, dotyczące m.in.:

- stosunku pracy nauczycieli akademickich, ich „uwłaszczenia” w zakresie własności intelektualnej oraz ich rent i emerytur,
- tworzenia i likwidacji uczelni,
- ustroju uczelni, w tym jej mienia i finansów,
- praw i obowiązków studentów oraz odpowiedzialności dyscyplinarnej studentów.

■ Opracowanie jest przeznaczone dla osób pełniących funkcje kierownicze oraz pracujących w administracji w uczelniach publicznych i niepublicznych. Zainteresuje także nauczycieli akademickich, studentów i doktorantów, jak również członków, pracowników oraz współpracowników Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz Polskiej Komisji Akredytacyjnej.

ISBN 978-83-264-8048-5

9 788326 480485

Cena 149 zł
(w tym 5% VAT)

Zamówienia:

infolinia 801 04 45 45, fax 22 535 80 01
zamowienia.ksiazki@wolterskluwer.pl
www.wolterskluwer.pl
księgarnia internetowa www.profinfo.pl

9 788326 480485 W02P01